

Mojmírovčan

Časopis obce Mojmirovce

NEPREDAJNÉ
ROČNÍK XXVII.

ČÍSLO 3 - 4

MAREC - APRÍL 2021

- Príhovor
- Na zamyslenie
- Samospráva obce informuje
- » SODB 2021
- Mojmirovské záhrady
- » Rakytník rešetliakový
- » Aj rakytník má svojho škodcu
- Regionálne múzeum
- » Marec (nielen) ako mesiac knihy
- Spoznajme sa
- » Gazdovský dvor Veľká Dolina
- MC Urmínček
- » Mamičky si odovzdávajú štafetu
- Recepty z Urmína
- » Huspenina
- » Špenátové muffinky a palacinky
- Inzercia

Titulka:
Farská knižnica v
RMM
Foto:
Ing. Jaroslav Horváth

Zrno múdrosti:

Nemilovať knihy znamená nemilovať múdrosť. Nemilovať múdrosť však znamená stať sa hlupákom.

Jan Amos Komenský

Mojou obcou sú
MOJMIROVCE

Vážení spoluobčania, milí rodičia,

je až neuveriteľné, ako rýchlo plynie čas. Je iba marec, no my môžeme začať pomaly bilancovať, keďže prakticky už rok trvá zvláštna etapa života každého z nás, obdobie, kedy sme sa ocitli v zovretí ochorenia, ktoré sa šíri celým spektrom vekových kategórií. Napriek tomu, že je marec, chcem vám do roku 2021 prostredníctvom nášho periodika popriať všetko len to najlepšie.

Nepíšem to ako kliše, ale myslím to naozaj úprimne. Uplynulý rok nám priniesol skutočne náročné situácie, s ktorými sme sa museli vysporiadať. Zdá sa však, že súčasný rok opäť priniesie vlnu diskomfortu do našich životov. Rôzne vládne nariadenia, nesúvislé a zmätočné informácie, ktoré sa objavujú v médiách a menia sa prakticky zo dňa na deň, nás unavujú. Vôbec ma neteší, že píšem o chorobe, ktorá ochrnula všetky aspekty života. Vládne nariadenia spomínam zámerne, pretože sa bytostne týkajú nielen nás dospelých, ale aj našich detí. Ako člen rady školy, ale najmä ako rodič, veľmi citlivo vnímam súčasnú situáciu, a i preto môj príhovor v našom periodiku ponímam skôr z pohľadu rodiča a z praktických životných skúseností.

Minulý rok boli materské a základné školy viac zatvorené ako otvorené. Deti jednoducho museli zostať doma, čo veľmi výrazne skomplikovalo situáciu pracujúcim rodičom. V mnohých prípadoch sa o deti nemohli postarať starí rodičia, či už z dôvodu veku, obavy z ochorenia alebo z iných dôvodov. Mnohí rodičia tak zostali doma a pracovali z domu alebo boli s deťmi na OČR-ke. Z pohľadu rodiča viem objektívne posúdiť, že práca v podobe „home office“ kombinovaná so starostlivosťou o deti je komplikovaná a dá sa skôr charakterizovať ako z núdze cnosť.

Žiaci si postupne začali zvykať na inú formu výučby. Online vyučovanie sa stalo súčasťou životov pedagógov a žiakov. Len veľmi ťažko sa dokážem vyjadriť o kvalite takejto formy vyučovania, no skúsenosti pedagógov sú rôzne, a mnohé negatívne. Snaha zo strany učiteľov upútať žiakov, motivovať ich k učeniu a aktivite by mala byť opätovaná iniciatívou detí. Z osobnej skúsenosti viem, že v mnohých prípadoch je iniciatíva detí minimálna. Chápeť, že deťom chýba sociálny kontakt so spolužiakmi. Priame sociálne väzby sú bez ohľadu veku nenahradiateľné. Je úplne jedno, či ide o škôlkara, alebo školáka. No veľa detí vníma online vyučovanie ako „prázdniny“. Nemajú oň záujem a sú pasívne. V mnohých prípadoch sa preukázala i súvislosť medzi slabým sociálnym či materiálnym zabezpečením žiakov a slabšou

Uzávierka čísla:
10. deň v mesiaci.
Adresa na zasielanie
príspevkov:
mojmirovcan@mojmirovce.sk

Mojmirovčan
- mesačník obce Mojmirovce

Vydáva: Obec Mojmirovce
Námestie sv. Ladislava 931/7
951 15 Mojmirovce
IČO: 00308269
Telefón: 037/7798268
e-mail: starosta@mojmirovce.sk

Zostavila redakčná rada:
predseda
Bc. Tomáš Poledník
členovia:
Mgr. Lívia Belanová
Ing. Jaroslav Horváth
Mgr. Tatiana Ivanová
Mgr. Dagmar Kiššová
Mgr. Gertrúda Štrámová
Tatiana Tóthová

Registračné číslo časopisu
Mojmirovčan:
EV 3260/09.
ISSN 1339 - 0988

Zodpovedný:
Mgr. Martin Palka
- starosta obce
Redakčná rada si vyhradzuje
právo krátiť a upravovať
príspevky.
Neuverejnené a nevyžiadané
príspevky nevraciamos.
Časopis je zverejnený
v elektronickej verzii (PDF)
na webovej stránke obce.

Grafický dizajn, dtp grafika:
Pavol Deglovíč
PANTER PMD s.r.o Nitra,
0905 259 609,
e-mail: studio@panter-pmd.sk,
www.panter-pmd.sk

aktivitou na online vyučovaní. Je zrejmé, že vzdelávanie z domu nikdy nenahradí kontaktné vzdelávanie priamo v školách. O to väčší význam vidím v iniciatíve a aktivite rodičov. Práve oni by mali podporiť deti a pomôcť im zvládnuť učenie. Motivovať ich, venovať sa im, pomáhať im s náročnými úlohami, a viesť ich tak v konečnom dôsledku i k správneému životu. Viem si presne predstaviť reakciu mnohých rodičov na moje predchádzajúce slová. Je to časovo náročné, je nevyhnutné venovať sa najprv práci a podobne. Áno, súhlasím, je to nesmierne ťažké, no pokiaľ chceme, aby nám z detí vyrástli osobnosti, ktoré raz možno zmenia svet, musíme im ten čas venovať. Pri dnešnom prístupe k informáciám, v dobe internetu a pri technologických možnostiach, ktoré máme, môžu z našich detí vyrásť skutočne múdri ľudia.

Na záver vám ešte raz prajem všetko dobré, veľa trpezlivosti, nádeje, ale najmä zdravia. Buďme si navzájom príkladom, naučme sa z aktuálnej situácie poučiť čo najviac a buďme si oporou.

Príhovor ukončujem symbolicky. Keďže 28. marec je dňom učiteľov, všetkým pedagógom pri tejto príležitosti prejavujem svoju úctu a obdiv. Vašou každodennou prácou prispievate k všestrannosti rozvoja každého žiaka. V dnešnej dobe to nie je jednoduché. Ďakujem.

Ing. Rudolf Ďurčanský,
poslanec obecného zastupiteľstva

*K novej jari veľa síly,
aby ste vy dlho žili.
Na Veľkú
noc veľa vody,
spokojnosti
a pohody.*

Vedenie obce Mojmirovce, členovia obecného zastupiteľstva, členovia redakčnej rady časopisu Mojmirovčan a zamestnanci obce želajú občanom a čitateľom pokojné prežitie veľkonočných sviatkov v kruhu svojich rodín, aby ich v týchto náročných časoch prežili hlavne v plnom zdraví.

**Prijmite pozdrav milý
na sviatky Veľkej noci!
Pán daj vám zdravia, sily,
bud' vám vždy na pomoci!**

Aj takýmto pozdravom sa povzbudzujeme v časoch boja proti corone – už druhý rok za sebou bez novej účasti na obradoch!

Jadrom oslavy Veľkej noci je udalosť vzkriesenia Ježiša Krista z hrobu. A vzkriesenie je jadrom – začiatkom a koncom kresťanskej viery. Svätý Pavol tento fakt už nemohol vyhlásiť jasnejšie a výstižnejšie, keď napísal: „Ak nebol Kristus vzkriesený, márna je naša viera!“

Zvedaví ľudia by však položili otázku: Čo sa pred stalo pri vzkriesení Ježiša Krista?

Prvým miestom hľadania odpovede sú evanjeliá. Lenže tu sa „mechanizmus“ vzkriesenia nijako nerozoberá. A to je skvelé! Po prvé: nikto z ľudí pri tom – v hrobe Ježiša – nebol. Po druhé:

nepriamo to svedčí o pravosti tejto správy (veď keby si zmŕtvychvstanie kresťania vymysleli, určite by ho opísali kvetnato a podrobne, ako to bolo časté v náboženských spisoch v rímskom či gréckom prostredí).

Niektorí ľudia v dejinách Cirkvi boli obdarení zvláštnym svetlom viery a môžu iných povzbudzovať. Jedným z takýchto osobností je neapolský páter Dolindo Ruotolo (1882-1970). On prispieva k zvesti z evanjelií takýmto textom: „Ježišova duša sa ponorila do večnej slávy a vrátila sa do tela naplnená večným svetlom Boha a posilnená jeho veľkosťou. Pri spojení s telom mu odovzdala akoby prebytok, vitalitu svojho života. Podobne ako oheň, ktorý je aktívny sám od seba, a keď sa dotýka statického telesa, odovzdáva mu – dalo by sa povedať – svoju aktivitu a rozpaľuje ho. Rovnako aj keď sa Kristova presväta duša znovu spojila s telom, premenila ho na oslávené, pričom ho nenarušila, ale naplnila ho sebou a urobila ho schopným večného života.“

Boh nás aj v tomto roku pozýva k duchovnému pozdvihnutiu! Každý z nás ho potrebujeme! Vzkriesený Ježiš nech nás prevedie zo smrti do života (z corony k zlepšenému prístupu k životu)!

Vdp. Jozef Marko,
správca farnosti

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov je jedno z najvýznamnejších štatistických zisťovaní nielen u nás, ale i vo svete. Sčítanie je obsahovo najrozsiahlejšie štatistické zisťovanie s najdlhšou históriou, ktoré v Slovenskej republike upravuje osobitný zákon. Svojou prípravou a realizáciou patrí k najnáročnejším štatistickým zisťovaniám.

Povinnosť sčítať sa vyplnením sčítacieho

formulára majú všetci obyvatelia Slovenskej republiky. Pre účely sčítania sa obyvateľom rozumie každý, kto má v Slovenskej republike trvalý, prechodný alebo tolerovaný pobyt. Obyvateľom sa zároveň rozumie aj občan Európskej únie, ktorý má na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt. Za neplnoletého obyvateľa a za obyvateľa, ktorý nie je spôsobilý na právne úkony, má povinnosť vyplniť sčítací formulár jeho zákonný zástupca.

Všetky údaje, ktoré obyvateľ uvedie v sčítacom formulári, sa musia vzťahovať k rozhodujúcej chvíli sčítania, ktorým je polnoc zo štvrtka 31. decembra 2020 na piatok 1. januára 2021. Sčítanie obyvateľov prebiehalo v dobe od 15. februára 2021 do 31. marca 2021. Obyvatelia mali na sčítanie sa šesť kalendárnych týždňov. Termín asistovaného sčítania sa z dôvodu pandémie situácie posúva na obdobie 1. 4. 2021 – 31. 10. 2021.

Niekoľko zaujímavostí o sčítaní obyvateľov, domov a bytov:

- ✓ SODB je najrozsiahlejším a najnáročnejším štatistickým zisťovaním na Slovensku s viac ako 100-ročnou tradíciou. Koná sa každých 10 rokov.
- ✓ Štatistický úrad SR začal s koncepčnou prípravou SODB 2021 už v decembri 2014, a to zriadením Pracovnej skupiny na prípravu SODB 2021.
- ✓ Do verejnej súťaže na vytvorenie loga SODB 2021 sa v období od júna do augusta 2019 zapojilo celkovo 75 návrhov, podmienky súťaže splnilo 63 návrhov.
- ✓ Zákon č. 223/2019 o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 schválila Národná rada SR 18. júna 2019.
- ✓ SODB 2021 využíva údaje z 10 existujúcich

administratívnych zdrojov údajov a registrov.
✓ SODB 2021 je prvým integrovaným sčítaním a prvým plne elektronickým sčítaním v SR.
✓ Sčítací formulár na sčítanie domov a bytov obsahuje 18 otázok.

**SODB 2021
v Mojmírovciach**

Začiatok sčítania obyvateľov aj v našej obci priniesol masívny záujem o elektronické sčítanie. Za prvý týždeň si svoju zákonnú povinnosť splnilo 39 % našich obyvateľov. K 22. marcu 2021 sme zaznamenali 76,11 % sčítaných občanov. **Ďakujeme tým, ktorí si svoju povinnosť splnili.** Ostatní obyvatelia budú sčítaní v rámci asistovaného sčítania v termíne od 1. apríla do 31. októbra 2021.

Informácie pre seniorov

Seniorom, ktorí sa z rôznych dôvodov nemôžu sčítať do konca marca 2021, bude umožnené využiť asistované sčítanie, a to v období od 1. apríla do 31. októbra 2021. Asistované sčítanie bude realizované dvoma spôsobmi:

- 1. Kontaktné miesto**
Kontaktné miesto bude zriadené v každej obci/meste. Senior sa musí na sčítanie dostaviť osobne a na kontaktnom mieste mu so sčítaním pomôže stacionárny asistent.
- 2. Mobilný asistent**
O službu mobilného asistenta je nutné telefonicky požiadať (napr. z dôvodu choroby, imobility a pod.), a až na základe telefonátu príde mobilný asistent priamo do obydli, kde sa uskutoční sčítanie.

Policajný zbor preto vyzýva občanov:

- buďte obozretní, ak vám cudzie osoby ponúkajú telefonicky pomoc pri sčítaní - VY MUSÍTE O

- TO POŽIADAŤ,
- požiadať pri sčítaní o pomoc výlučne ľudí, ktorým dôverujete,
 - nepúšťajte do obydli nikoho cudzieho,
 - v prípade, ak máte podozrenie z podvodného konania neznámymi osobami, volajte 158.

Časopis Mojmírovčan 2021 – distribučný poplatok

Oznamujeme občanom, že ročný distribučný poplatok za časopis Mojmírovčan na rok 2021 v sume 2 € je možné uhradiť v pokladni obecného úradu v čase úradných hodín alebo platbou internetbankingom na bankový účet SK 83 5600 0000 0008 0085 3001, BIC kód banky: KOMASK2X vedený v pobočke Prima banky, a.s.. Do poznámky pre prijímateľa z dôvodu doručenia časopisu do poštových schránok prosíme uviesť: Mojmírovčan 2021, meno, priezvisko a adresu občana - odberateľa časopisu.

Kanalizácia nie je odpadový koš

Vodárenská správcovská spoločnosť
Mojmirovce, s.r.o.

Vodárenská správcovská spoločnosť Mojmirovce, s.r.o. vyzýva všetkých občanov, ktorí sú napojení na verejnú kanalizáciu, aby do verejnej kanalizácie nevypúšťali nerozpustné, resp. ťažko rozpustné látky a nevhadzovali predmety, ktoré spôsobujú upchávanie a poruchy čerpadiel v prečerpávacích staniách, čím znemožňujú funkčnosť verejnej kanalizácie.

Kanalizácia nie je odpadový koš! Upozorňujeme, že verejná kanalizácia slúži iba na odvádzanie splaškových vôd z domácností; do verejnej kanalizácie nepatria chemikálie, farby, predmety z dreva, drôty, plechy, stavebný odpad, plastové a gumové produkty, textilné produkty (napr. dámske pančuchy), lieky, odpady zo záhrad, hygienické potreby (napr. vlhčené obrúsky, dámske hygienické potreby, vatové tyčinky do uší), zvieracie fekálie, cigaretové ohorky, kuchynské a motorové oleje, kuchynský odpad, noviny, atď.

Všetok tento odpad zachytávame na čističke odpadových vôd. Jeho likvidácia sa klasifikuje ako likvidácia nebezpečného odpadu, za ktorú platíme nemalé finančné prostriedky. Najväčší problém robia nerozpustné vlhčené hygienické utierky, ktoré zachytne hrablice prepustia a spôsobujú zničenie čerpadla a upchatie kanalizačnej siete.

Obec ročne vynakladá veľké množstvo finančných prostriedkov na opravy čerpadiel. Minulý rok sa poškodili dve čerpadlá, ktorých oprava stála 2000 €. Aj takéto náklady budú podkladom na zvyšovanie cien stočného. Náklady na opravy sú hradené aj z daní občanov a eliminovaním opráv sa finančné prostriedky môžu použiť na iné, užitočnejšie investície prospešné pre obyvateľov obce. Pri ostatnej poruche sme mali šťastie, že sa čerpadlo len zaseklo.

Pri dodržiavaní jednoduchých predpisov o nakladaní s odpadmi v domácnosti spoločne môžeme tieto problémy vyriešiť. Prostredníctvom obecného časopisu vás všetkých o to prosíme. **ĎAKUJEME.**

Aktuálne informácie nájdete na **FB Vodárenská správcovská spoločnosť Mojmirovce** alebo na www.vssmojmirovce.sk

VSS MOJMÍROVCE s.r.o.

Rekonštrukcia a vybavenie učební ZŠ Mojmirovce

Obec Mojmirovce bola úspešná pri podaní žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku na rekonštrukciu a vybavenie učební ZŠ Mojmirovce, kde celkové oprávnené výdavky predstavujú sumu **179 149,69 €**. Obec Mojmirovce sa zúčastní na spolufinancovaní projektu vo výške 5 % z celkových oprávnených výdavkov projektu v zmysle Výzvy Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky ako Riadiaci orgán pre Integrovaný regionálny operačný program k projektu s názvom „**Rekonštrukcia a vybavenie učební ZŠ Mojmirovce.**“

Cieľom predkladaného projektového zámeru je zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základnej školy v obci Mojmirovce. Cieľ sa naplní realizáciou aktivít projektu zameraných na obstaranie vybavenia učební. V rámci predkladaného projektového zámeru budú realizované nasledovné aktivity:

- ✓ č. 1 Jazyková učebňa,
- ✓ č. 2 Knižnica,
- ✓ č. 3 Biologicko-chemická učebňa,
- ✓ č. 4 Fyzikálna učebňa,
- ✓ č. 5 Polytechnická učebňa,
- ✓ č. 6 IKT učebňa,
- ✓ č. 7 stavebno-technické úpravy.

Výdavky budú vynaložené najmä na vybavenie odborných učební a na stavebné úpravy spojené s vybavením učební. V rámci hlavnej aktivity č. 1 Jazyková učebňa budú výdavky vynaložené na interaktívnu tabuľu a hardvér so softvérom pre potreby vyučovania jazykov pre 16 žiakov. V rámci hlavnej aktivity č. 2 Knižnica budú obstarané nové knihy do knižnice a taktiež interaktívna tabuľa spolu s výpočtovou technikou. Výdavky na hlavnú aktivitu č. 3 Biologicko-chemická učebňa budú vynaložené na kom-

pletné obstaranie zariadenia učebne pre potreby vyučovania predmetov biológia a chémia pre 16 žiakov. V rámci hlavnej aktivity č. 4 Fyzikálna učebňa budú obstarané didaktické pomôcky pre potreby vyučovania predmetu fyzika pre 16 žiakov. Výdavky vynaložené na hlavnú aktivitu č. 5 Polytechnická učebňa obsahujú výdavky na kompletne vybavenie dielne pre 16 žiakov. V rámci hlavnej aktivity č. 6 IKT učebňa budú nakúpené nové počítače pre 16 žiakov a 1 učiteľa. Hlavná aktivita č. 7 stavebno-technické úpravy je zložená zo stavebných úprav polytechnickej učebne a počítačovej učebne. Stavebné úpravy sú nevyhnutne potrebné k realizácii oprávnených aktivít projektu.

Výdavky vo všetkých hlavných aktivitách sú nastavené účelne a prispievajú k dosiahnutiu zlepšenia kľúčových kompetencií žiakov základnej školy, čím sa v plnej miere naplní hlavný cieľ predkladaného projektového zámeru.

Celková dĺžka realizácie aktivít predkladaného projektu je nastavená na 8 mesiacov.

Predmetom predkladaného projektu je modernizácia odborných učební, na čo nadväzujú aj merateľné ukazovatele. Modernizáciou odborných učební a knižnice sa vytvoria podmienky pre zabezpečenie primeraných podmienok pre rozvoj kľúčových kompetencií žiakov v súlade s požiadavkami ich budúcej profesijnej orientácie a potrieb trhu práce. Zabezpečením materiálo-technického vybavenia učební sa očakáva zlepšenie výsledkov žiakov v národnom i medzinárodnom meraní dosiahnutých vedomostí.

PhDr. A. Hahnová

Na záhrade v jarných mesiacoch

Do našich záhrad vstúpila jar a priniesla so sebou plný batoh agrotechnických opatrení a úloh, ktoré musí záhradkár plniť.

Výbor ZO SZZ v Mojmírovciach sa preto rozhodol byť nápomocný záhradkárom periodickými článkami v časopise Mojmírovčan. V žiadnom prípade nechceme poučať, či vnucovať postupy a opatrenia v záhradách. Občania Mojmírovci sú skúsení a erudovaní záhradníci, čo dokazujú na našich výstavách ovocia, zeleniny a kvetov. Naším cieľom bude sústredenie a zverejňovanie poznatkov z odbornej literatúry a časopisov, z internetových stránok a zo skúseností záhradkárov. Neobidíme ani ľudové či „babské“ recepty a postupy. Zameriame sa i na aktuálne úkony v záhradách v daný mesiac.

Tak veľa zdaru nám i vám, prajeme zdravú a bohatú úrodu.

Ing. Ján Košina

Predpestujeme si sadenice uhoriek - urýchlíme zber úrody

Uhorky sú teplomilnou rastlinou, obľubujú slnečné stanovišťa a majú rady vlhkú pôdu. Zaráďujeme ich najčastejšie pestovanej zelenine v našich záhradách. Na rozdiel od paradajok a papriky potrebujú o niečo kratší čas na rast a dozrievanie plodov, takže ich je možné vysádzať priamo v záhrade zo semien. Avšak **predpestovaním priesad sa dá urýchliť zber úrody o 2 až 3 týždne**. V prípade uhoriek je možné predpestovať si sadenice priamo v interiéri, vo vykurovaných skleníkoch, fóliovníkoch, resp. pareniskách. Sadenice možno následne presadiť do záhrady, čo umožní predĺženie sezóny a posilnenie úrody.

Semenka uhoriek vysievame do **plastových alebo papierových téglíkov** (kvetináčov). Je potrebné, aby mali na dne dierku, ktorá zabez-

pečí odtečenie prebytočnej vody zo zálievky. Do kvetináčov, v ktorých je nasýpaný substrát, **vložíme 2 až 3 semenka** uhoriek. Na predpestovanie priesad používame substráty určené na výsev a množenie. Uhorky **nepotrebujú** na klíčenie **vysokú teplotu** (optimálna je **15 až 18 °C**) a asi po 3 až 4 týždňoch sa môžeme tešiť zo silných rastlín, ktoré sú vhodné na výsadbu buď do skleníka alebo do záhrady. Dobre vyvinuté sadenice sú charakteristické sýtozelenou farbou a jedným až dvomi pravými listami. Čas výsadby je samozrejme potrebné určiť podľa toho, či plánujeme pestovať uhorky v skleníku, alebo vonku.

Na úrodu si počkáme asi 45 až 80 dní, v závislosti od odrody, kým rastliny vyprodukujú prvé plody. Preto je potrebné stanoviť si termín výsevu v závislosti od plánovaného času výsadby. Dĺžku predpestovania nesmieme nadhodnotiť a je potrebné rátať s tým, že na konci obdobia predpestovania je rast priesad veľmi intenzívny. **Priesady sú pomerne náročné na svetlo a pri jeho nedostatku sú slabé, vyťahnuté a málo odolné.** Polievame ich odstatou vodou, pôda však nesmie byť premočená, nakoľko hrozí padanie klíčiacych rastlín. Vysádzanie semien alebo predpestovaných sadenic je reálne až v období, keď nehrozia mrazy a pôda je dostatočne zohriata. Vyberáme slnečné stanovišisko. Semená, resp. sadenice vysádzame do pripravenej pôdy vo vzdialenosti minimálne 40 cm. Ideálne je mať konštrukciu, nakoľko sa jedná o popínavé rastliny. Pred výsadbou uhoriek vo forme sadenic je nutné rastliny postupne aklimatizovať na vonkajšie prostredie, čo realizujeme niekoľko dní pred výsadbou.

Ochranu uhoriek možno zabezpečiť prípravkom „UHORKA“, ktorý je kombináciou prípravkov „Ridomil Gold Plus 42,5 WP – Champion 50 WP – Aliette 80 WG“. Jeho aplikácia je uvedená na obale.

Odporúčané odrody – Regina F1, Othello F1.
Záhradné aprílové pranostiky:
Na Marka oharky do jarka
Na Ďura každá kvapka hodná je dukáta
Hrozno pred Ďurom vyjdené, nebýva do suda kladené.

V záhrade platí „ako zasejeme, tak budeme zberať“. Veľa úspechov a bohatú úrodu želá Výbor ZO SZZ.

Zlatka Porhajašová
Foto: zdroj internet

Ošetrovanie ibištekov

V prvý marcový týždeň 8 členov ZO SZZ Mojmírovce plnilo tradičnú úlohu – ošetrovanie ibištekov v obecných priestoroch. Nastúpili riadne zamaskovaní, vyzbrojení ostrým náradím. Vzduch voňal jarou aj kapustnicou neznámej gazdinky. Atmosféru podfarboval spev vtáka v neúnavnej cirkulárky. Skrátka nádherná idylka.

Dodržiujúc všetky nariadenia pre ochranu proti COVID-19 sme vo dvojiciach začali meniť habit kríkov. V priebehu troch hodín bol ich šat zmenený. Tradičnú úlohu sme ukončili tradične – hltom dobrého vína (každý zo svojho pohára a svojim brčkom) a chutným koláčom od Tani Tóthovej (ďakujeme).

P.S.: Ak by čitateľ na fotke nespoznal maskovaných brigádnikov, tak ich vymenujem.
Zl'ava – Jarmila Macáková, Silvester Kellner, Štefan Kvasňovský, Pavol Molnár, Zlatka Porhajašová, Karol Kovár, Ladislav Pipiška, Ján Košina (za objektívom).

Ing. Ján Košina

Páranie peria

**Spomienka na zimné mesiace
r. 2020**

Skupina priateľiek a zároveň záhradkárok sa stretávala na rôznych spoločenských, kultúrnych, športových podujatiach aj na rôznych brigádach.

P o č a s dlhých zimných večerov sme zábavu spojili aj s užitočnou prácou a stretli sme sa pri driapaní peria. Na jed-

nej strane táto činnosť nie je ľahká, ale na druhej strane je to vítaná spoločenská udalosť. Driape sa pekné husacie perie. Perie sa strháva z kostrnky, ktorá by vo vankúši alebo v perine pichala. Do vankúša sa dávajú 2 kg peria a do periny až 6 kg. Dnes sa dáva už menej, niekedy len polovica z uvedeného množstva.

Ženám pracujú usilovne nielen ruky, ale aj ústa. Keďže driapačky sú vyslovene ženskou záležitosťou, ich súčasťou bolo často klebetenie, žartovanie, niekedy aj rozprávanie rôznych strašidelných príbehov. Okrem rozprávania pri driapačkách nechýbajú ani známe ľudové piesne, ktoré si vždy radi spoločne zaspievame. Driapanie peria je veľmi jemná a namáhavá práca, dosť zdĺhavá a špinavá. Perie je zvyčajne po celej miestnosti. A práve preto si každá gazdina cení pomoc žien, ktoré jej s driapaním pomáhajú. Po skončení sa vždy tešíme na oldomáš, ktorý pripraví gazdinu. Keďže je to zimná práca, nechýba na zahriatie kalíštek dobrej pálenky, varené víno, pagáče, koláče a iné dobroty. Na oldomáš prichádzajú už aj muži, a zábava potom pokračuje nielen spevom, ale i tancom.

Eva Petrovičová
Foto: zdroj internet

Rakytník rešetliakový

Výnimočná rastlina s výnimočnými účinkami

Rakytník rešetliakový (*Hippophae rhamnoides*) je rastlina pôvodom z Ázie, ktorá sa v súčasnosti vyskytuje takmer v celej Eurázii. V Európe rastie od Škandinávského polostrova na severe až po Španielsko, odkiaľ sa tiahne cez východnú Európu a Turecko do Ázie, kde ju môžeme nájsť až v Číne. Na Slovensku je rakytník pestovaný ako okrasná a ovocná rastlina. Pre jeho rast je vhodné slnečné stanovište a ľahšie priepustné a na vápnik bohaté pôdy, ale dobre sa mu darí aj v neplodných a zdevastovaných pôdach. Zaujímavosťou je, že pre zabezpečenie krásnych a dekoratívnych plodov je potrebné vysadiť samčie i samičie rastliny, ideálne v pomere 1:6. Farba plodov je obvykle oranžová až červená a závisí od množstva karotenoidov v plode. Ich chuť môže byť sladšia alebo trpkšia, v závislosti od množstva sacharidov.

Rakytník má širokú koreňovú sústavu, ktorá je charakteristická tým, že vytvára vo svojom okolí značný počet odnoží nových rastlín, s čím treba počítať už pri jeho výsadbe. Touto vlastnosťou je rakytník vlastne tak trochu inváznou rastlinou. Vhodnými varietami na pestovanie v našich podmienkach sú napríklad Novosť, Altaja, Dar Katuni. Životnosť krieka je 80-100 rokov. V našich podmienkach začína kvitnúť koncom marca až začiatkom apríla. Niektoré sibírske druhy znášajú mrazy až do -50 °C. Rozmnožovať ho môžeme koreňovými odkopkami, ale výhodnejšie je zelenými odrezkami, ktoré je vhodné odoberať z materského kra v polovici júla. Pri odbere odrezkov je treba dať pozor, lebo drevité odrezky by sa ťažko zakorenili.

Plody tejto rastliny sú známe svojimi širokospektrálnymi pozitívnymi účinkami na zdravie, imunitu a správne trávenie, na činnosť srdca, sliznice úst a očí. Udržujú zdravú pokožku a podporujú lesk vlasov. V ľudovom liečiteľstve Mongolska, Sibíri i v niektorých oblastiach Číny bol rakytník známy už v dávnej minulosti.

Používal sa pri liečbe ochorení pľúc, sliznic, žalúdka, pečene, krvného obehu i kĺbov ako aj v kozmetike. V tradičnej tibetskej medicíne je vysoko efektívnym regeneračným prostriedkom, ktorý sa používa i pri intoxikácii a kardiovaskulárnych chorobách. Urýchľuje proces hojenia rán a stimuluje regeneračné procesy. Pozoruhodný je nielen vysokým obsahom vitamínu C, vďaka ktorému si vyslúžil prezývku citrónovník severu, ale aj obsahom množstva ďalších, viac ako 190 biologicky aktívnych látok. Najvýznamnejšie zastúpenými sú vitamíny A, D, E a K, vitamíny skupiny B, provitamín A, tokoferoly a beta-karotén. Obsah vitamínu A kolíše podľa vyfarbenia plodov v ich zrelosti v rozmedzí od 0,9 do 10,9 mg. Zo skupiny B vitamínov, obsahujú vitamín B1 0,035 mg, B2 0,05 mg, B3 až 0,79 mg. U vitamínu C sa dokázalo, že jeho obsah je najvyšší ku koncu augusta a potom jeho obsah prudko klesá. Vcelku sa jeho obsah pohybuje v rozmedzí 350-1222 mg. Plody rakytníka sú dôležitým zdrojom vitamínu E, ktorého obsah môže byť 100-160 mg. Jeho plody dokonca obsahujú aj dosť vitamínu P. Obsah oleja v dužine, ktorého je 2,8 – 7,8 %, má u tejto plodiny mimoriadny význam pre uchovanie vitamínov rozpustných v oleji. Táto vlastnosť je vítaná najmä pri tepelnom spracovaní plodov, kde dochádza len k minimálnym stratám obsahu vitamínov. Okrem vitamínov, cukrov a trieslovín obsahujú plody ešte niektoré vzácne silice.

V domácich podmienkach rakytník nájde bohaté využitie pri výrobe domácich sirupov, kompótov, marmelád, džemov, ale i chutného rakytníkového likéru.

Zaujímavosti o rakytníku

- Slovo *Hippophae* má pôvod v starej gréčtine a v preklade znamená trblietajúci sa kôň. Starí Gréci vraj vedeli, že srst' zvierat pasúcich sa v oblastiach, kde rástla táto drevina, dostávala lesklý nádych.
- Baktérie v koreňoch rakytníka pútajú dusík, obohacujú ním pôdu a podporujú jeho rast i na nehostinných miestach.
- Rakytník má desaťkrát viac vitamínu C ako pomaranč. Vedci uvádzajú, že dennú odporúčanú dávku vitamínu C pokryje jedna jediná bobuľka rakytníka. Zároveň obsahuje i mnoho ďalších liečivých látok.

ToP

Foto: zdroj internet

Aj rakytník má svojho škodcu

V súčasnosti zrejme niet u nás človeka, hlavne aktívneho záhradkára, ktorý by nepoznal rakytník, pôvodne divo rastúcu, bohato rodiacu drevinu, ktorá v minulosti bola na Slovensku využívaná len ako jedna z mnohých nenáročných, rýchlorastúcich a dobre pokryvných kríkovitých drevín, ktoré sa používali na spevňovanie svahov, pri výstavbe diaľnic. Dodnes vidieť, hlavne v čase ich dozrievania, bohato rodiace kriky rakytníka s oranžovo sfarbenými plodmi pri výjazde z Nitry na svahoch D-1 Nitra - Bratislava. Zrejme už v minulosti považovali túto nie veľmi známu rastlinu za rastlinu budúcnosti.

Vrtivka rakytníková (*Rhagoletis batava*)

Ja som si prvé dve samičie a jednu samčiu rastlinu rakytníka zaobstaral pred viac ako 35 rokmi vo Výskumnom ústave ovocných a okrasných drevín Bojnice, kde sa výskum rakytníka zameriaval na vyšľachtenie beztrňových a veľkoplodých odrôd. Moje prvé rastlinky boli ešte len medzišľachtence s pracovnými názvami. V súčasnosti sú na trhu v ponuke už rôzne kultivary, od skoro rodiacich až po neskoro rodiace s vynikajúcimi vlastnosťami, z ktorých sú zaujímavé napr. Leikora, Hergo či starší kultivar Vitaminnaja. Bol som rád, že moje rakytники, ktorým som strihom dal stromčekový tvar, mali minimum ostňov, prakticky iba na koncoch konárikov, a úroda bola každým rokom bohatá, pravidelná a kriky nikdy nenapádali žiadni škodcovia ani hubové choroby. Až v posledných 2 - 3 rokoch sa ešte pred dozretím plodov začalo čoraz viac objavovať hneďnutie častí plodov, ktoré potom zasychali. V minulom roku bolo takto znehodnotených približne 5 – 10

% plodov. Dnes sa už na internete dočítame, že uvedené poškodzovanie plodov spôsobuje škodca – vrtivka rakytníková.

Na stránke ÚKSÚP o škodcovi pomerne podrobne píše Ing. Ivana Bugriová z Odboru ochrany rastlín. Prvý masívny výskyt škodcu pochádzajúceho zo Sibíri bol na Slovensku zistený v priebehu roku 2020 v obci Plavnica (okres Stará Ľubovňa). V Česku bol výskyt zaznamenaný v roku 2017, v Poľsku v roku 2014. Dospelce vrtivky dorastajú do 6 mm. Majú typické sfarbenie krídiel (pozri obr.). Škodcu si možno zameniť s inými druhmi vrtiviek, aj s vrtivkou orechovou. V našich podmienkach má škodca iba jednu generáciu za rok, dospelce sa objavujú začiatkom júla až do polovice augusta. Samička kladie vajíčka pod šupku plodov, vajíčko je biele, kukla tmavo sfarbená a larva bezohá a svetlá. Po niekoľkých týždňoch dospelé larvy opúšťajú plody a plytko sa v pôde zakuklia. V tomto larválnom štádiu prezimujú a celý cyklus sa na rok zopakuje. Škodca sa v prostredí šíri preletom z hostiteľa na hostiteľa. K jeho rozšíreniu však napomáha aj preprava napadnutých plodov rakytníka, či prítomnosť kukiel škodcu v koreňovom bale pri zakúpení rastlín, ktoré sú na našom trhu v ponuke v rámci medzinárodného obchodu s rakytníkom. Rovnako ako u orechov sa môže tento škodca v našich podmienkach začať správať agresívne a napáchať výrazné straty na úrode.

Aktuálne na ochranu proti vrtivke rakytníkovej nie sú autorizované žiadne prípravky. Autorka tejto správy odporúča využívať žlté lepeové dosky, ktoré treba pravidelne vymieňať. Týmto spôsobom sa aspoň čiastočne reguluje veľkosť populácie škodcu. Z mechanických spôsobov ochrany sa odporúča nastielanie pôdy fóliou, prípadne netkanou textíliou ešte pred vyletením dospelcov z pôdy, resp. pred kuklením lariev v pôde.

Toľko z poradne ÚKSÚP. Na záver môj postreh: ak plánujete výsadbu rakytníka a ste aj chovateľom sliepok, podľa možnosti vysadte (podobne je to odporúčané aj pri výsadbe liesky) rastliny vo výbehu pre sliepky. Rady si pochutnajú na každej takejto proteínovej lahôdke.

Použitý zdroj: Ing. Ivana Bugriová: Vrtivka rakytníková (*Rhagoletis batava*), ÚKSÚP – OOR, https://www.uksup.sk/storage/app/media/uploaded-files/Vrtivka_rakytnikova.pdf, 10. 12. 2020

Július Minárik
Foto: zdroj internet

Marec (nielen) ako mesiac knihy

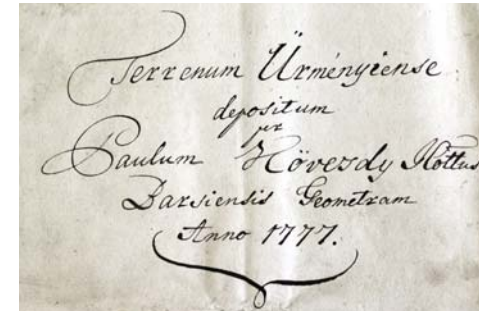
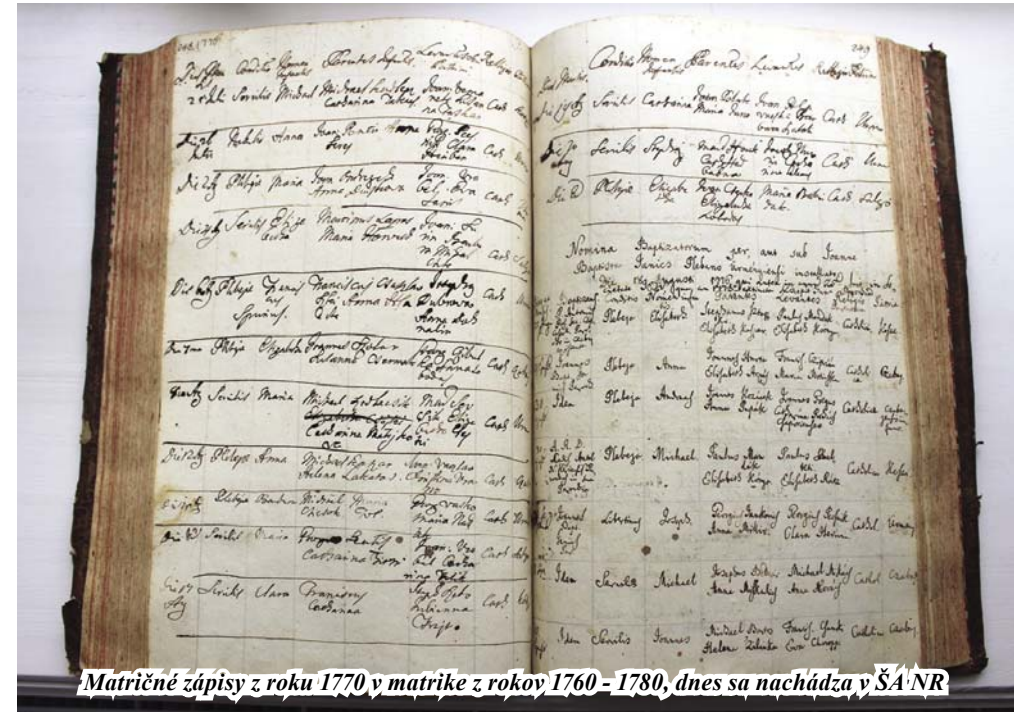
Predpokladom vzniku knihy ako fenoménu ľudskej kultúry a vzdelanosti bol vznik písma. Zatiaľ čo vynález kníhtlaču datujeme do začiatku druhej polovice 15. storočia, kedy Johannes Gutenberg začal hromadnú tlač Biblie, rukou písaná kniha je omnoho staršia. Jej vznik je priamo spojený so schopnosťou človeka urobiť záznam v písomnej forme.

Prvé zachované písomné záznamy pochádzajú zo staroveku z oblasti Blízkeho východu. Nešlo však o záznamy príbehov, poézie ani modlitieb, ale o záznamy prameniace z praktických potrieb. Za najstaršie písmo ľudstva dnes považujeme klinové písmo (jeho znaky majú tvar klinu), ktoré starovekí Sumeri vyrývali do hlinených doštičiek s cieľom zaznamenať zásoby jačmeňa, počty dobytka, nádob s olejom, vyzbierané dane a podobne. Písmo teda vznikalo ako efektívny nástroj riadenia, kontroly a plánovania v najstarších štátnych útvaroch mestského charakteru, ktorých správa so sebou priniesla novú štruktúru spoločnosti a potrebu byrokracie.

A prečo sa pri vzniku najstarších foriem písma nemyslelo na zaznamenávanie príbehov? Pretože na to úspešne dosiaľ slúžila ústna tradícia, ktorú si ľudia odovzdávali z generácie na generáciu. Prirodzene však so znalosťou písma, zložitejšou štruktúrou spoločenských javov a rozširovaním znalostí ľudstva, aj ústnu tradíciu doplnili a neskôr začali potláčať písomné záznamy. Významnými sa stali záznamy dejinných udalostí, genealogické záznamy, záznamy súvisiace s náboženským životom, astrológiou, kartografiou a ďalšími oblasťami života. Išlo o prirodzený vývoj, kedy s rozvojom historiografie, filozofie a iných vedných disciplín nebolo možné lepšie a presnejšie ako písomne zachovať informácie pre budúce generácie.

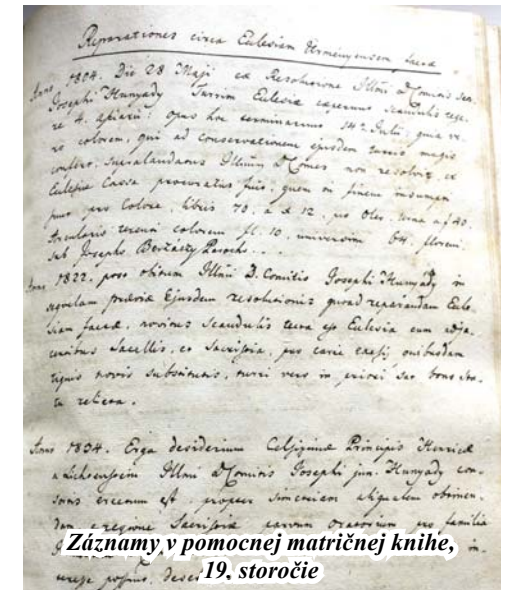
So vznikom písma súvisia aj materiály, na ktoré sa zapisovalo. Boli nimi kameň, už spomenutá hlina, drevo, papyrus, kovy, vosk, látka, koža (pergamen), neskôr papier, ale aj iné materiály. V závislosti od záznamového materiálu sa používalo aj rôzne písacie náčinie ako kladivá a dláta, rydlá, štetce a perá zo stonky z trstiny, brk z krídel vtákov, kovové a neskôr oceľové perá.

Okrem kníh sa od počiatkov písomných dejín ľudstva stretávame aj s listinami. U nás sa vzácne rukopisy nachádzajú vo farskej knižnici

Rukopisný zápis z r. 1777

a v ostatných expozíciách múzea. Okrem kníh môžeme obdivovať aj listiny rôzneho charakteru: úradnú, ale i súkromnú korešpondenciu, majetkové súpisy, testamenty, odpisy kníh, ručne písanú pomocnú matričnú knihu, účtovné záznamy alebo zoznamy darov pre farnosť a kostol. V depozite zatiaľ driemu ručne písané osobné dokumenty a korešpondencia obyvateľov obce – notárske záznamy, obligácie, kúpne zmluvy, vklady do katastra. Osobitnou kapitolou sú rukopisné poznámky, podpisy a vlastnícke záznamy. Vzácnymi exemplármi našej farskej knižnice sú prirodzene aj početné tlačené publikácie často umelecky prepracovanými rytinami.

Záznamy v pomocnej matričnej knihe, 19. storočie

Možno by sme mohli mesiac marec začať vnímať nielen ako mesiac knihy, ale aj ako pripomienku vzniku písma, jedného z najvýznamnejších objavov ľudstva.

Tatiana Ivanová

Foto: Ing. Jaroslav Horváth a archív RMM

Marec, mesiac knihy

Kniha si právom svoj sviatok zasluhuje. Veď ona je súčasťou nášho života od raného detstva po celý život. V priebehu dejín sa stala dôležitým zdrojom informácií s možnosťou opätovného prístupu pri osvojovaní si nových reálií. V dnešnej dobe si môžeme čítať aj prostredníctvom elektronických médií, ale nie je nad dotyk s klasickou knihou, ktorej estetický vzhľad a kvalitný materiál sú dnes na vysokej úrovni. V našom múzeu máme okrem kníh z farskej knižnice aj celkom slušnú zbierku kníh z konca 19. storočia a z prvej polovice 20. storočia. Našla som medzi týmito knihami jeden malý skvost. Autorom je Július Botto a dielo má názov *Ján Francisci – Nákres životopisný*.

Knihu vydal Miestny odbor Matice slovenskej v Rimavskej Sobote tlačou kníhtlačiarne Tatra banky v Rimavskej Sobote v roku 1922. Július Botto, ktorého otec Ladislav Botto bol evanjelickým farárom, sa narodil v roku 1848 v Rozložnej a zomrel v Revúcej v roku 1926. Bol to slovenský pedagóg, advokát, historik, publicista, prekladateľ a kultúrny činiteľ. Venoval sa aj výskumu slovenskej histórie. Výsledky svojich historických výskumov zhrnul v dvojzväzkovom diele *Slováci - vývin ich národného povedomia*.

Útla knižka *Ján Francisci - Nákres životopisný* sa venuje životu a činnosti Jána Francisciho, rodáka z Hnúšte na Gemi, ktorý sa už ako študent zúčastňoval na národnom hnutí, bol literárne a politicky činný, bojoval za národné práva, zbieral slovenské povesti, redigoval Pešťbudínske vedomosti a bol činný aj v Matici slovenskej. Okrem tohto obsahového ťažiska a ukážky z poézie Janka Francisciho knižka obsahuje doslova krásne Desatoro čitateľom. Aj názorné poučenie - základ, ako sa máme ku knihe správať, keď ju vezmeme do ruky. Tak prosím, nečítajte pri jedle, ani v posteli! Či-

tajme hlavne pozorne a srdcom. Učme sa z kníh dobru a pravde, lebo v tom je zmysel života. A ešte aktuálne - nezabúdajme, že: Ušpinená kniha budí ošklivosť, prenáša i nákazlivé choroby. Neobracaj strany naslinenými prstami! A na záver už len malá poznámka: Marec sa ako mesiac knihy oslavuje od roku 1955, kedy ho v bývalom Československu vyhlásili na počesť Mateja Hrebendu Hačavského.

Edita Filipová

Foto: archív RMM a internet

Zachráňme spolu vzácný organ z nášho kostola

Organ je neodmysliteľnou súčasťou našich kostolov. Stretneme sa tam s ním častejšie ako v koncertných sálach. Právom sa pokladá za kráľa hudobných nástrojov vzhľadom na svoju veľkosť, zložitosť a majestátny zvuk, ktorého zdrojom sú jeho píšťaly. Jeho dlhodobý vývoj od antických čias cez stredovek a renesanciu dosiahol vrchol v baroku. Každý jeden organ je svojou vlastnou architektúrou a umeleckou výzdobou originál. Na zachovaných organoch z čias baroka a klasicizmu môžeme obdivovať prelínanie umeleckých prvkov s technickými, prehýbané rímsoy zdobené umeleckou drevorezbou, zuborezmi a vajcovcami, pilastre, lizény, bohaté drapérie a rastlinné festóny. Organové skrine zdobili sochy anjelov aj antické vázy. Vzhľadom na svoju veľkosť a funkciu je organ stálou súčasťou interiéru chrámu. Po oltári je jeho druhou dominantou.

Pôvodný organ Kostola sv. Ladislava (rok výstavby 1721) mal šesť mutácií. Ako vieme z pomocnej matričnej knihy, koncom 18. storočia boli vo výbave kostola tri trúbky, dve flauty, dva tympany, dva rohy, jedna viola. Počas omši hrával v kostole menší hudobný zbor.

V roku 1810 dal gróf Jozef Alojz Samuel Hunyady (1773 – 1822), patrón urmínskej farnosti, zakúpiť za 4000 zlatých do kostola nový organ s osemnástimi mutáciami. Jeho zhotovením bol

poverený nemecký majster Valentín Arnold (1747 – 1812), ktorý pôsobil v Trnave, kde sa stal mešťanom aj členom mestskej rady. Arnold staval organy na území Slovenska, Moravy a dnešného Maďarska. Na Slovensku sa zachovalo niekoľko jeho organov, najznámejší je organ v bazilike sv. Mikuláša v Trnave. Žiaľ, Valentín Arnold počas práce na organe pre urmínsky kostol zomrel. Organ dokončil jeho syn Jozef (1780 – 1843), ktorý ho aj v roku 1836 znovu rozobral a opravoval. Veľkú časť opravy vtedy financoval gróf Jozef Hunyady mladší (1801 – 1869).

O súčasný organ sa pre kostol postaral gróf Imrich Hunyady (1827 – 1902). Organ postavila v roku 1890 svetoznáma nemecká firma GEBRÜDER RIEGER Jägerndorf (neskôr Krnov CZ). Firma od roku 1873 stavala špičkové moderné organy s jedinečnou romantickou intonáciou po celej Európe, aj ostatnom svete. Nástroj nie je zapísaný v zozname Hnutelných kultúrnych pamiatok pamiatkového fondu SR, nepochybne však ide o historický organ s vysokou pamiatkovou hodnotou, čo sa týka jeho umeleckej výzdoby, stavby a muzikálnych vlastností. Nástroj do dnešných čias neprešiel žiadnou dôslednou opravou. Jeho stav je už žalostný, preto je nevyhnutná jeho historická obnova. Ak sa mu má vrátiť jeho jedinečný hlas, je potrebné zabezpečiť jeho opravu u renomovaných organových firiem a dodávateľov. Takáto aj časovo náročná oprava môže presiahnuť sumu 30 000 €. Kostol sv. Ladislava v Mojmirovciach je národnou kultúrnou pamiatkou, o ktorú sa občania a obec vzorne starajú. Naším priáním je, aby sa sväté omše mohli naďalej sláviť za sprievodu organu. Priestory chrámu a dobrá akustika majú veľký potenciál aj pre organové koncerty sakrálnej hudby a diel slávnych skladateľov zložených pre tento kráľovský hudobný nástroj.

Aj touto cestou tak prosíme veriacich a milovníkov organovej hudby, kultúry a histórie o pomoc s vyzbieraním finančných prostriedkov určených na opravu nášho vzácného organu. **Ak môžete, prispajte na záchranu tohto organu na číslo účtu farnosti v Mojmirovciach: SK15 0900 0000 0002 3171 8183.** Do správy pre príjemcu treba napísať „oprava organu“. Viac o zbierke a dosiaľ vyzbieranej sume sa dozviete na webovej stránke Farnosti Mojmirovce: <https://farnostmojmirovce.sk/oznamy>.

Všetkým darcom zo srdca ďakujeme.

Edita Filipová

Kreatívni ľudia nášho regiónu Gazdovský dvor Veľká Dolina

Gazdovský dvor Veľká Dolina je rodinná farma s chovom koní a dobytku plemena Jersey. Dobytko sa chová na mlieko, ktoré je svojím zložením jedinečné. Na farme sú aj kone rôznych plemien, využívané na jazdenie a agroturistiku. Zakladateľkou farmy je Ing. Erika Mésarošová s priateľom. Gazdovský dvor Veľká Dolina, ako aj väčšiu chovateľskú stanicu psov Anubis the Second (chov plemena belgický ovčiak, vznikla v roku 2004) a Anubisfarm o.z. (výcvik psov pre verejnosť) zastrešuje rodinná farma Anubisfarm založená v roku 2004.

Erika Mésarošová pochádza z Nitry. Hoci bola mestské dieťa, od detstva mala vzťah k zvieratám, najmä ku koňom a psom. Snívala o živote na dedine, o chove zvierat a koní. Po skončení vysokoškolského štúdia na SPU v Nitre hľadala s priateľom bývanie niekde na samote. A našli ho práve vo Veľkej Doline.

Pred pätnástimi rokmi tu založili farmu, ktorú dodnes budujú. Farma sa pre nich stala miestom nekonečnej práce, ale aj koníčkom a priestorom, ktorý im poskytuje šťastie a voľnosť.

Najskôr sa chovu venovali len pre vlastné potešenie. Zo záľuby sa však rokmi stala plnohodnotná práca. Začínali ako stanica žrebčov s

chovom jedného plemenného žrebca. Dnes je ich na farme už 11. Ku koňom neskôr pribudli kozy, potom prišla prvá kravička. Pred 11 rokmi priniesli na farmu prvú jalovičku Miu a pri chove kráv už zostali. Jedinečné kravy plemena Jersey im učarovali. Tieto kravičky sú typické tým, že sú malé (vhodné na menšie farmy), veľmi pokojné a majú ako jediné z piatich plemien na svete mlieko vhodné pre alergikov, tzv. A2A2. Mliečko z Gazdovského dvora je certifikované značkou Regionálny produkt Ponitrie.

Prioritou Gazdovského dvora je budovať a udržiavať tradičný chov na rodinnej farme, ktorá produkuje lokálne potraviny a ponúka ich v regióne. Radi by tento spôsob života ukazovali najmä malým deťom, nakoľko súčasná generácia má obmedzenejší prístup k znalostiam o hospodárstve a chove zvierat. Ich dlhodobým zámerom je dobudovať a prevádzkovať syráreň, pripraviť ukážky spracovania surového kravského mlieka v domácich podmienkach a predstaviť verejnosti, čo všetko sa dá z neho vyrobiť. V neposlednom rade by radi dobudovali farmu tak, aby bola prístupná sezónne pre rodiny s deťmi, spolu s možnosťou výkladu o živote zvierat na farme.

Ak by ste sa chceli dozvedieť viac, na facebooku ich nájdete pod názvom Gazdovský dvor Veľká Dolina. Všetky potrebné informácie vám radi podajú aj telefonicky, na č. 0908 135 896. Popri predaji rôznych farmárskych produktov sú v ponuke jazdecké hodiny pre deti a dospelých a výcvik psov. V súčasnosti sú bohužiaľ aktivity negatívne ovplyvňované nepriaznivou epidemiologickou situáciou, ale všetci pevne veríme, že sa v zdraví a spokojnosti budeme môcť na Gazdovskom dvore vo Veľkej Doline čoskoro opäť stretávať.

FB: Gazdovský dvor Veľká Dolina
Lucia Ambrozová, Michala Fúsková
Foto: Michala Fúsková a Erika Mésarošová

Mamičky si odovzdávajú štafetu...

Možno sa zamýšľate a pýtate, ako sa preberá štafeta alebo ako som sa dostala k vedeniu MC Urmínček práve ja? Úplne jednoducho. Mamička Lívia sa ma rozhodla postaviť pred veľkú výzvu, ktorú som s pokorou prijala. Napriek tomu, že nie som vyštudovaná pedagogička, moje voľné chvíle trávim hlavne v tomto duchu. Venujem sa organizácii rôznych akcií, doučujem deti cudzie jazyky a zapájam sa do rôznych zmysluplných akcií. Celý svoj profesijný život som však zasvätila samospráve a aj v súčasnosti pracujem pre mestá a obce v oblasti ekonomiky. Už ako dieťa som veľmi túžila byť učiteľkou, nakoľko moja mamička pracovala ako pedagóg v detských jasliach a otec sa venoval výchove malých futbalistov. Od detstva som vďaka rodičom prichádzala do kontaktu s veľkým množstvom detí a preto aj teraz, keď sa dokonca môžem hrdiť statusom dvojnásobnej matky, veľmi rada prijímam akúkoľvek ponuku, resp. výzvu, ktorá s deťmi súvisí. Preto som sa veľmi potešila možnosťou prispieť k rozvoju materského centra.

Všetky mamičky, ktoré do materského centra chodili, chodia alebo len začnú chodiť, mi určite potvrdia, že toto centrum nie je iba o našich deťoch, ale aj o vytváraní, spoznávaní a udržiavaní priateľských vzťahov. Materské centrum Urmínček bolo vďaka Lívií Belanovej „skvele naštartované“, a keď ma Livka oslovila, chcela som okamžite, v spolupráci s ostatnými mamičkami navštevujúcimi materské centrum, nadviazať na jej skvelú prácu. I keď od jari minulého roku epidemiologická situácia naše aktivity výrazne tlmí, verím, že čoskoro budem(e) môcť Urmínček dostať znovu do povedomia vás všetkých.

V roku 2020 bolo naplánovaných množstvo akcií pre deti, rodičov i starých rodičov. Podarilo sa uskutočniť jednu akciu s názvom „Piknikové posedenie“ a my mamy sme sa podieľali v spolupráci s obcou na „Zóne pre všetkých“, projekte, ktorý pomohol tým, čo to potrebovali. O to viac ma teší, že tieto dni si užili nielen deti, ale aj ich rodičia.

MC Urmínček je najmä priestor pre našich najmenších, teda budúce generácie, ktorým chceme odovzdať to najlepšie, čo dokážeme. Zároveň vytvára priestor pre nás, mamičky, podporované našimi životnými partnermi. Verím, že v spolupráci s obcou využijeme všetky možnosti na podporu nášho Materského centra URMÍNČEK. Prajem si, aby sme sa čo najskôr mohli stretávať bez obáv, v hojnom počte a s chuťou.

Plán akcií v roku 2021:

- » Angličtina pre najmenších
- » Privítanie jari
- » Veľkonočné zbieranie vajíčok
- » Zdobenie medovníčkov
- » Deň matiek v MC Urmínček
- » Deň detí
- » Piknikové posedenie
- » Šarkaniáda
- » Lampiónový sprievod
- » Tekvičkovanie
- » Mikuláš
- » Zdobenie vianočného stromčeka

Mgr. Zuzana Švarc Harisová

Huspenina je ďalším tradičným jedlom v našom regióne. Najčastejšie sa pripravovala v zimnom období, keď sa spracúvalo vykúmené domáce prasiatko. V dnešnej dobe je už domáca príprava zriedkavá. Pamätníci a labužníci na dobrú domácu huspeninu nedajú dopustiť, pretože okrem chuti z jedla získavajú aj potrebné živiny pre celý organizmus. Príprava huspeniny je síce dlhšia, nie je však náročná a pri troche snahy môžeme našim blízkym v tomto chutnom jedle ponúknuť kúsok zdravia.

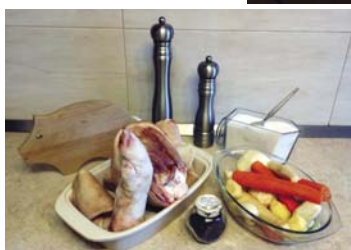

Na klby, šľachy, kosti, dajte si z huspeniny

Postup:

Potrebné suroviny očistíme, umyjeme a všetko spolu dáme variť do väčšieho hrnca. Varíme na nízkej teplote minimálne 7-8 hodín. Potom všetko mäso a zeleninu vyberieme, precedíme a z vrchu odoberieme masť. Vývar ochutnáme, a ak je potrebné, dochutíme ho soľou. Rozložíme taniere a do nich rovnomerne poukladáme mäso, zeleninu a kto má rád, môže pridať aj paprčky. Vegetáriáni určite ocenia zeleninový tanier. Naložené taniere zalejeme vývarom a dáme vychladnúť do chladnej miestnosti. Po stuhnutí môžeme dať taniere s huspeninou do chladničky. Podávame podľa chuti s octom, nakrájanou cibuľkou, chlebom či pečivom. Dobrú chuť!

Suroviny:
bravčové koleno
údené koleno
(nemusí byť)
2 bravčové
paprčky
2 bravčové kože
cca 10 x 8 cm
mrkva, petržlen,
zeler, cibuľa,
zemiak, čierne
korenie celé, soľ
8 l vody

Velkonočné chuťovky

Tradície sú tradície. Či už so šibačmi alebo bez, šikovné gazdinky si ako veľkonočné pohostenie pre svojich blízkych môžu pripraviť opäť niečo chutné, tradičné a oku lahodiace. Na plnené chuťovky budeme potrebovať: čerstvé papriky rôznych farieb, na tvrdo uvarené vajíčka, pláty tvrdého syra a dusenej šunky.

Pri príprave používajte maslo izbovej teploty, ochucujte vždy podľa chuti a množstvo surovín si pripravte podľa vlastnej potreby.

Špenátové mufinky

Ingrediencie na prípravu cesta:

rozmixovaný špenát, mlieko, cesnak, vajcia, detská krupica, soľ, čierne mleté korenie, prášok do pečiva. Upečieme a po vychladnutí prekrojíme pozdĺžne na polovicu a plníme. Do palacínok a muffiniek môžeme použiť nasledujúce plnky:

Nivová:

syр Niva, maslo, cesnak.

Syrová:

roztierateľný tavený syр, maslo, horčica, soľ, mleté čierne korenie.

Tvarohová:

tvaroh, maslo, cesnak, soľ.

Bryndzová:

bryndza, maslo, cesnak, mletá paprika.

Šunková: dusenú šunku jemne zomelieme, pridáme maslo, soľ, mleté čierne korenie.

Žltkový krém: vajcia na tvrdo uvarené, z ktorých vyberieme žltka. Pridáme maslo, soľ, mleté čierne korenie, horčicu. Ingrediencie vždy dôkladne zmiešame a vyšľaháme do peny.

Fantázii sa medzi nekladú, ako pri plnení, tak aj pri ozdobovaní. Použiť k tomu môžete olivy, kôpor, petržlenovú vňať, farebnú papriku, čerstvé bylinky, reďkovku, či mrkvu.

Špenátové palacinky

Ingrediencie na prípravu cesta:

rozmixovaný špenát (mrazený), cesnak, hladká múka špeciál, mlieko, vajcia, soľ, mleté čierne korenie, olej na vypečenie. Plníme.

Prajem vám príjemné veľkonočné sviatky a veľa zdravia.

Mária Černeková - foto: TT

STARÉ ČASOPISY

ROHÁČ, KAMARÁT,
FILM a DIVADLO, KINO,
ELEKTRÓN, AUTO-MOTO ...
výkup 0905 259 609

mail: pd@panter-pmd.sk

Foto: Dominika Klačanová

Autoškola PANTER

JAZDÍME BEZPEČNE!

Výcvik žiadateľov o vodičské oprávnenie sk. B a B96

 Autoškola PANTER Golianova 83 Nitra - Čermáň Infolinka: 0905 554 888

VYKONÁVAME JADROVÉ VRTANIE DO ŽELEZOBETÓNU,
MURIVA, KAMEŇA

Prevrtáme základ, veniec, chodník, plot, oporný múr. Vhodné pre digestor, kanalizáciu, komín, rozvody vody, plyn. Vrtáme v priemeroch od 20 mm – 400 mm, vypilujeme rôzne otvory. Obhliadka zdarma. INFO: 0918 371 809 www.vrtanie.eu